

Jahaja trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne ter stane po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto	15 K
3/4	10 „
1/2	5 „

Za Nemčijo K 10.00. — Za Ameriko in inozemstvo K 20.

Posamične številke stanejo 10 vin. „SOČA“ ima naslednje izredne priloge: Ob novem letu „**Katipot po Gorškem in Gradiščanskem**“ in dvakrat v letu „**Vozni red železnic, parnikov in poštinih zv. z.**“ Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

SOČA

Telefon št. 83.

Vse za nared, svobodo in napredek! Dr. K. Lavrič.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v l. nadstr. na desno.

Upravništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v l. nadstr. na levo v Gorški Tiskarni.

Naročnino in oglasi je plačati loco Gorica.

Oglasi in poslanice se računijo po Petit-vrstah, če tiskano 1-krat 16 vin., 2-krat 14 vin., 3-krat 12 vin. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. Večje črke po prostoru. Reklame in spisi v uredniškem delu 30 vin. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Jugoslovanstvo na zmagoslavnem pohodu.

Kdo se ne spominja »Vesele vdove« in drugih zabavnih dunajskih operet, v katerih nastopajo eksotični jugoslovanski knezi in generali? V zasedbi so bili Jugoslovani, ustvarjeni za karikature, hvalje in žrtve nesramnih švabskih karikaturistov. Janjce kradejo in polni so razne golazni. To je bila laskava slika. Se celo v naši monarhiji, v kateri vendar živi šest milijonov Jugoslovancev, veruje še nešteto nedolžnih in naivnih dušic v tiste bajke, ki jih črpajo iz svojih žurnalov; ob enem pa smatrajo risarje »Muskete« in drugih podobnih literarnih reptiljev za sijajne poznavalce balkanskih socialnih in narodopisnih razmer. Pa prišli so dogodki, ki utegnejo našim otročje naivnim sodržavljaniom nemške in italijanske narodnosti enkrat za vselej odpreti oči. Zasmrnavanja in zasmelovanja bo enkrat konec.

Zgodilo se je nekaj, kar nikdo ne bi smatral za mogoče. V kratkem času so se izvršile izpremembe, ki so nedoglednega pomena. Male balkanske države so postavile na bojišče zmagonosne armade. Zmaga je rodila zinago. Trditi smemo, da že dolgo, morebiti nikdar še ne, niso Jugoslovanci prešinjali tako zanosni upi in nade, taka samozavest, ki je posledica velikega preobrata, ki se je zgodil tekom nekaj dni. Srbi in Črnogorci so se sešli na Kosovem polju z orožjem v roki. Tam, kjer je pred šestimi stoletji padla politična moč Jugoslovancev, kjer je bilo uničeno njih gospodstvo in kjer je bil križ preinagan od polumesca, tam so pred nekaterimi dnevi srbski vojščaki prisostvevali pravoslavni božji službi. Kosovo jugoslovansko! Zavest, da je ta zemlja zopet jugoslovanska, bo vdihnila zmagovalcem mogočne sile, da ne bodo omahovali, predno ne bodo dušmanin povsem premagali. Z bugarske strani pa prodirajo armade drugega jugoslovanskega plemena ki mu je v evropski zgodovini že določena velika slavna uloga. Pri Lozen-

gradu se je bila edna največjih bitk, kar jih pozna sedanjost in preteklost. Bulgari so postali sloveč nared vojakov in bilo je upravičeno, ko smo jih imenovali pred tedni balkanske Pruse. Z nedosežno energijo in genialnostjo so bulgarski generali premagali Turka.

Ko so balkanske države mobilizirale, je bil vsakdo prepričan, da bo to huda borba, kakoršne niso videla stoletja, borba na življenje in smrt. Turki so bili dolgo časa najhrabrejši vojščaki v Evropi. Kako težka je bila borba Rusov proti Turkom l. 78. Sin mairskatere ruske matere je padel pri Plevni in na Šipki. Rуска armada je imela celo vrsto neuspehov. Kazalo se je, da so turški generali skoraj sposobnejši ko ruski, turški vojščaki hrabrejši in vztrajnejši. Dolgo leto je trajala ta borba na Balkanu in v onih časih ni bilo Slovonom usojeno, da bi bili priče zmagoslavja kakoršno je letošnje. In ne pozabimo končno tudi, da so isti Turki, ki so na balkanskih bojiščih tepeni od Jugoslovancev, strašne nadlege delali našim Italijankom pred Tripolisom. Ali se niso na afrikanškem bojišču kazale vse turške vojaške vrline?

Negotova, da dvomljiva je bila stvar združenih Balkancev. Na dnu duše so se porajali dvomi, ali bodo Balkanci kos svoji nalogi. Vojna se je pričela in z njo se je začel zmagoviti pohod, kakoršni so redki v svetovni zgodovini. V devetmestem veku se je nekaj podobnega zgodilo, ko so združene armade nemških držav pod Moltkejevimi vodstvom zinagovale nad Francozi. Pa razlika je bila vendar velika. Istina je, da je imel Bismarck pred očmi velik smoter, dobro vedoč, da je treba skupne barbe in skupne zmage, ako bi naj bila nova državna stavba krepka in kljubujoča vsem nepričankam. Pa to so bili strogo politični, ne etični nagibi. Na Kosovem in pred Drinopoljem pa pomenja jugoslovanska zmaga ob enem zmago krščanskih etičnih in družabnih idealov, zmago civilizacije, zmago demokracije. To je konec stoletnega najstrašnejšega suženjstva, konec nečloveškega zatiranja, to je zmaga narodne misli v svoji najčistejši obliki. Kakor so se pred štiridesetimi leti Nemci na bojnem polju

strekli v eno politično celoto in tam pri Sedanu se otresli svojega prokletstva, malourzavja, ravnotako je sedaj napačna tudi za Balkance venka ura važnih državnih presnov.

Tudi Nemcem so se nekaj rogali, da so politično nesposobni in so misli njih politični nasprotniki, da se morejo z njimi agrati. Pa prišel je dan, ko so se oni dvignili in se postavili ob rob vsem onim, ki so jih prej omalovaževali in zasramovali. Nekaj podobnega se sedaj odigrava na Balkanu. Na bojnem polju so položili Jugoslovani izpit vojaške usposobljenosti. Z dramatično silo se odigrava na Balkanu nekaj vzvišenega in mogočnega. Srečni smo, da smo priče takih velikih dogodkov, katerih posledice bodo pa še večje.

Balkanci so postali polnoletni, sami hočejo biti gospodarji svoje usode, ne več biti odvisni od drugih. Predno so stopili na bojišče, so se združili v zvezo in skupno prelita kri bo najkrepkeje zapečatila to bodočo politično in državno zvezo, ki je začetek povsem novega obdobja. Na bojiščih vstajajo nove države, tam se porajajo novi politični sistemi, nove možnosti kulturnega in socialnega dela. Kumanovo in Lozengrad, pad Skoplja in Skadra, to so upravljalniki jugoslovanskega državnega razvoja. Končali so časi, ko so se norčevali iz Balkancev, jih smatrali za manjvredne Evropejce. V teh kratkih dneh se je mnogo izpremenilo. Nov političen činitelj je vstal. Evropsko javno mnenje bo vedno bolj moralo upoštevati v svoji notranjščini konsolidirane države balkanske zveze. Čisto novi vidiki se nam odpirajo.

otvoritev zbirke med članstvom društev v prosep ranjenih.

Predsedstvo Češke Obce sokolské je sklenilo izdati poziv za organizacijo teh zbirk, ki naj se jih uporabi v enoten namen v imenu Sokolstva in zato prosi bratska društva, naj pošiljajo svoje zbirke na naslov Č. O. S., ki jih uporabi sporazumno s pomožnim komitejem pri Slovanskem klubu.

Da bi bilo omogočeno poslati v kratkem prvo zdravniško ekspedicijo na črnogorsko bojišče, je dalo predsedstvo pomožnemu komiteju na razpolago znesek K 40.000 in darovalo za pomožno akcijo od strani Sokolstva K 10.000. Nadalje se je sklenilo, razpisati v Sokolstvu dobrovoljni prispevek ene krone za može in žene, kar bo treba kar najprej plačati. Obenem je dalo predsedstvo Č. O. S. pomožnemu komiteju k dispoziciji svoje vrle zletne odseke. S tem činom se stavi češko Sokolstvo zraven češkega zdravništva v prve vrste onih, ki liče v pomoč nesrečnim žrtvam junaškega boja za svobodo Slovanstva na Balkanu in dokazuje svoj veliki pomen v našem narodu. (Češki Slovanski klub pošlje namreč na lastne stroške prvi pomožni zbor, obstoječ iz 3 zdravnikov in 30 medicincev in oskrboval pod vodstvom dr. Rychlika na bojišču.)

Bratje! Sestre!

Slovanski jug gori v bojnem plamenju, bratje naši se bore za svobodo. V takih trenutkih bi morala biti vsa človeška srca polna ljubezni in usmiljenja do ranjenih.

Hrani li ženevska konvencija zdravniške in lazarete, morala bi konvencija plemenitih duš hraniti nesrečne pred najgroznejšim neprijateljem — nedostatom pomoči: na balkanskih bojiščih primanjkuje zdravnikov, lazaretov in zdravniških potrebščin.

Predsedstvo Češke Obce sokolske kliče zato Sokolstvo k njegovi dolžnosti, ki jo more vsakdo dokazati z darom (še tako majhnim) v denarju.

Mile sestre in dragi bratje, pomagajte olajšati trpljenje nesrečnežev! Uvedite

ČUDAK.

Poljsko spisala Eliza Orzeszkova.

Prevel Stanko Svetina.

(Dalje.)

»Hvala vam, gospod!« je rekel čez nekaj časa glasneje in bolj srčno, kakor je bil drugače navajen govoriti, »srčna hvala vam za to, da ste mi to povedali... Zdi se mi... zdi se mi, da čim več ljudi znajo in razumejo, tem lažje postanejo me boljše, ampak tudi srečnejše.«

»Prav gotovo; omika podeljuje ljudem virc tolažbe in sreče, neznane onim, ki jih nimajo.«

»Da, da, da!« je pritrdjeval Činjski in je pokimal za vsako besedo z glavo. Njegov obraz se je ves spremenil, ves razjasnil od notranjega veselja.

Gledal sem nanj radovedno s pritaženim nasmehom. To živo zanimanje za abstraktne misli o izviru, iz katerega prihaja dobro ali hudo, človeška sreča ali nesreča, se mi je zdelo pri neobiknavni, v zbiranju denarja največjo tolažbo imajočem človeku nova, nenavadna lastnost.

Lahko sem opazil, da se je njegova postava zravnala in da je postal njegov obraz plemenitejši, ko je z izrazom posebnega veselja v pogledu in v nasmehu še dejal:

»Hvala vam, da ste mi to povedali. Ravnemu, neučnemu človeku se olajša srce, ako kdo razumnejši in učenejši reče, da je resnica to, na kar neprestano in neprestano misli.«

V tem hipu je bilo slišati v veži hrup treh prepirajočih se ženskih glasov.

Izraz obličja Činjskega se je naglo spremenil. Z očividnim razburjenjem je gledal na vrata, za katerimi je bilo slišati iz treh ženskih ust obenem grobo psovanje.

Tako je vedno, je šepetal Činjski in je povsili glavo. »Nikdar je ne pustijo, da bi šla mirno mimo, vedno se zaganjajo v njo bogve zakaj... Vrata ji zapirajo, postavljajo ji posodo pod nogo in vedno ji delajo nastave, samo da bi jo lahko zmerjale in da bi se ji lahko posmehovale. Ali verjamete, da sem se prej vsako leto selil, ker sem upal, da najdem boljše, usmiljene sosedo... toda kaj šel! To se je po celim mestu raztrobilo, da vsi o tem vedo in se povsod spominjajo...«

»Spominjajo se,« je pristavil in je za-

lostno stresel z glavo, »in vendar čez dvajset let, da, čez dvajset let dela ta žena pokoro...«

Vrata so se odprla in skozi nje je vdrla Marijana s temno zardelim obrazom, z iskrenimi se očmi... Izpod rute, s katero je bila pokrita, ji je padel sedaj na čelo val sivih las. V roki je nesla krožnik z nekaj slaščicami.

»Kaj pa je bilo zopet, Marijanica?« je vprašal Činjski s tihim, žalostnim glasom in ni dvignil glave.

»Toda kaj!« je kričala in je postavila krožnik na mizo. »To, kar vselej! Postavile so mi vrč z vodo za prag, da bi ga prevrnila, ko pridem nazaj. Nalašč mi to delajo, samo da bi imele povod, da potem name planejo in me psujejo z najgršimi izrazi.«

»Ako jim ne bi odgovarjala, ako se ne bi zmenila za njih psovke, morda bi se prej pomirile,« je šepetal brat.

»To bi še manjkalo, da bi jim molčala, tem čarovnicam, da bi se jim udala,« ga je zavrnila ženska in kakor se je zdelo, jo je zadržala le moja prisotnost od nadaljnjih izlivov jeze; odšla je v kuhinjo. Tam je pristavila klop k oknu in je zopet prišla za delo, ki ga je pred četrte ure odložila. Videl sem pa, da se njena roka, ki

je držala iglo, v neenakih odmorih dviga in da se njena prsa, ogrnjena v suknjeni jopič, hitro in težko oddihujejo.

»Ni mirna, mi je šepetal Činjski, »ne morem je pripraviti, da bi bila mirna; ako ne bi bila tako strastne narave, morda bi prej pozabili in bi jo pustili pri miru... toda to je tako težko.«

»Gotovo ste spoznali, prosim,« je vprašal Činjski in je dvignil, »gotovo ste spoznali, da je težko dober oni, ki je zelo nesrečen.« Nekaj minut potem sem dal Činjskemu roko v slovo. Spremit me je do vrat, zadržal in in je rekel po kratkem obotavljanju z boječim glasom:

»Prosim, gospod! Ali je gospa Tronjska pogosto pri vas? Poglejte, gospod, je nadaljeval in ni čakal odgovora, »to osebo sem nekoč poznal zelo, zelo dolgo je že od tega, bila mi je dobro znana...«

»Veni o vsem,« sem ga prekinil. Gospa Tronjska mi je pripovedovala, da sta bila zaročena.

»Pripovedovala je?« je vzkliknil kancelist; »pripovedovala!« se je začudil še enkrat in je komaj slišno zašepetal: »To-rej ni pozabila.«

Ustnice so se mu tresle, temna ostro omejena rdečica mu je vnovič stopila na rumeno lice.

zbirke po družinah, da bo sokolska pomoč kar najizdatnejša in najhitrejša. Osre-
uotocite zbirke pri Češki Obci sokolski.

Predsedstvo C. O. S. je darovalo v ta namen K 10.000 in razpisuje pristo-
voljen prispevek ene krone (za moža in
ženo) za člana, ki naj ga upošlje društvo
čim prej C. O. S.

Svoto se uporabi v imenu Sokolstva
sporazumno z Pomožnim komitejem pri
Slovanskem Klubu.

Predsedstvo C. O. S.

Ta poziv je bil poslan vsem sokol-
skim društvom in objavljen v vseh čeških
listih. V vseh društvih se zbira z velikim
navdušenjem, povsod pozivljajo staroste
in načelniki svoje člane na pomoč. V srce
segajo ti priprosti pozivi na članstvo.

V vinohradskem Sokolu je govoril
starosta približno te besede: .... Se pred
kratkom je stopal ponosno ob vaši strani,
bratje, Bulgar, Srb, tekmoval z vami in
pomagal pri veličastnem nastopu na Letni.
Danes leži marsikateri s prestreljenimi
prsmi v krvi, brez pomoči, brez prija-
telja na bojnem polju! ... Bratje, hitimo
mu v pomoč!

Bratom v boju!

(»Samostatnost«.)

Stoletni boj med Azijo in Evropo med
barbarstvom in kulturo, med usuznjevalci
in rajo, gre danes morda h koncu. Z
naporom vseh sil otresa Južno Slovanstvo
ugonabljači jarem turškega divjstva.
Balkan je vsplamtel, preveč solzá in krvi
je izteklo. Evropa ni hotela čuti stoka
umorjenih. Ta udobna Evropa!

Skozi stoletja so nastavljali Slovani
svoje prsi navalom Azije tvoreč jez, za
katerim se je mogla nemoteno razvijati
zapadna kultura. I oni so trepeneli po
svetlobi! Toda v mrak jih je gnal barbar
in oni, komaj da so v njem ohranili golo
življenje! In kako izkazuje Evropa svojo
hvaležnost Slovanstvu za to službo?
Gluha je ob njegovem boju za svobodo,
da, stavi se celo na stran tlačitelja. V svo-
jem farizejstvu priznava le junaštvo tega,
toda za junaštvo tlačnega ima le zasmeh.
In ko bi bili Slovanski junaki od vseh za-
puščeni, mi jih v svetem boju ne smemo
zapustiti. Mi se ne damo omamiti od žur-
nalistike mamona. Slovani v kup! Ve-
liki trenutek nas združuje, zato Vas po-
zdravljamo — Vi junaki, ki greste pri-
borit svobodo svojim sobratom.

Zvezda edinstva je zasijala Slovan-
stvu — ona ne ugasne več. Med prvimi
bojevniki stoje naši bratje iz sokolskih
društev srbskih in bulgarskih Junakov.
Domovina jih je pozvala, in oni, zapustiv-
ši telovadnice, so se postavili na gorske
prelaze, pozivljajoč zatirance na junaški
mejdani. Naj njihova silna pest osvobodi
domovino! — Kdo bi se bil nadejal, Vi
Srbski Junaki, da se v tako kratki dobi
dogodi to, kar so predstavljale vaše proste
vaje na Letenski planoti — boj za os-
vobojeenje. — Naše misli so z Vami.
Na Vašo zmago!

Grki.

Grki so zavzeli kraj Kozani in oko-
lico. Prestolonaslednik je preložil glavni
vojaški kvartir v Kozani. Z veseljem in
navdušenjem je prebivalstvo sprejelo gr-
ške čete.

Črnogorci. Skader.

Ali je Skader že padel ali še ne? Ena
poročila so trdila, da so se Turki odzvali
zahtevi kralja Nikite ter izročili trdnjavo
Črnogorcem, pozneje vesti pa zatrjujejo,
da Skader je še vedno v turških rokah,
da pa se nadaljujejo boji in je pričakovati
padec Skadra, ali le po ljutem boju. Ska-
der se more vzdržati baje celo še več
časa.

Iz Rijeke glasijo zadnja poročila: Na-
padi na Skader se nadaljujejo.

Peč.

Črnogorci pod Vukotičem so zasedli
važno postojanko Peč (Ipek). — To se je
izvršilo potem, ko sta se vojna oddelka,
srbski in črnogorski, v Sandžaku zdru-
žila pri Sjenici.

Srbi.

Bitka pri Kumanovu.

Strašna je bila ta bitka. Na srbski
strani je stalo 35.000 mož. Bitka je trajala

cela dva dni. Bilo je strašansko klanje.
Tako na primer sta dva srbska pešpolka
pristihla 500 Albancev, da se udajo. Divji
Albanci so dali res znamenje, da se udajo,
ali ko so se približali Srbom, so začeli
streljati na nje. Padlo je mnogo Srbov v
strahoviti borbi, ali tudi Albanci so ce-
pali na tla kot snopje. Sploh je bila ta
bitka nekaj groznega: topovi so streljali,
bajoneti bodli in sablje sekale, da je bilo
neposmislna grozovitost. Turki so pač divji,
Albanci se borijo hrabro, ali tudi vrli Srbi
ne ostanejo ničesar dolžni takemu krü-
temu sovražniku.

Srbskih vojakov je padlo baje okoli
2000, ranjencev pa je 900. Turki so
mogli izgubiti okoli 8000 mož.
Število ranjenih ni znano.

Turki so bili na dobrih pozicijah,
streljala je njihova artilerija z gričev na
Srbe, ali Srbi so si z bajoneti osvojili gri-
če in na to je nastopila uspešno srbska ar-
tilerija.

Srbi so zaplenili 55 turških poljskih
topov, 6 gorskih, več strojnih pušk, 80 ve-
likih šotorov in potem polno drugega voj-
nega materijala.

Pri Kumanovu je padlo večje število
srbskih častnikov.

Srbi v Skoplju.

Kumanovo je padlo. Za Kumanov-
em v Skoplje! Pri Kumanovem so bili
Turki tako strahovito poraženi, da niso
mogli držati več Skoplja ter je to mesto
hitro padlo. Zeki-paša je mislil poraziti
armado srbskega prestolonaslednika,
predno jej pride na pomoč srbsko-bulgar-
ska armada; mislil je, da iz zasede in z
varnih gričev postrelja in če treba še
pobije Srbe do zadnjega, ali varal se je v
svojih upih. Srbi so se borili kot levi in
zmagali. Zmaga pri Kumanovu je vzroči-
la pa še padec strateško tako važnega
Skoplja.

Slovesen je bil uhođ Srbov v Skoplje.
Zvonovi so zvonili. Duhovščina in ljud-
stvo je slovesno sprejelo srbskega presto-
lonaslednika in njegove hrabre čete. Ska-
plje se je udalo brez boja, kajti Turki be-
žijo po porazu pri Kumanovem po dolni
oh reki Vardar. Te čete turške so uni-
čene.

Skoplje.

Skoplje je važno prometno križišče.
V Skoplje vodijo ceste Skader-Prizren,
Bosna-Kosovo, Preševo-Bujanovce in Gil-
lan. Važna cesta vodi v Srednjo Albanijo
čez Tatov v Bitolje (Monastir) in Ohrid.
Iz Skoplja vodi cesta skozi Kumanovo.

Skoplje je glavno mesto vilajeta Ko-
sovo. Skoplje šteje 24.000 prebivalcev, po
veri so večinoma mohamedanci.

Skoplje tvori ključ za Albanijo in Ma-
cedonijo, in ta ključ imajo sedaj v rokah
hrabri Srbi.

Poleg navedenih cest se križajo tam
tudi železnice: Solun-Belgrad, Skoplje-
Mitrovica; iz Skoplja hočejo Srbi zgraditi
progo Donava-Jadransko morje.

Skoplje je staro zgodovinsko mesto.
V Skoplju je bil rojen cesar Justinijan, v
Skopljem se je proglasil Dušan Silni za
cara Srbov, Bulgarov, Grsov in Al-
bancev.

Mitrovica padla.

Belgrad, 27. oktobra. Iz glavnega
stana srbske vojske v Vranji se poroča,
da je armada generala Jankovića brez
posebnega boja zavzela Mitrovico.

Svečanost na Kosovem polju.

Belgrad, 27. oktobra. Poveljnik tretje
srbske armade general Janković je na
grabovih carja Lazarja in srbskih juna-
kov, ki so padli leta 1389, odredil velikam-
ske svečanosti. Na grobu carja Lazarja je
postavljena častna straža. Okolu groba je
srbska armada položila orožje, s katerim je
je zopet osvobodila Kosovo polje. Prebi-
valstvo pozdravlja zmagovito armado s
kolosalnim navdušenjem.

Srbi zavzeli Veles in Štipje.

Veles je oddaljen od Skoplja kakih
50 km na poti proti Solunu. Štipje je pro-
ti vzhodu. Ta dva kraja so zavzeli Srbi,
kakor trdi poročila iz Belgrada.

Turki se vedno pomikajo proti jugu.
Po uradnem poročilu se je turški od-
delek, ki je bežal v Tetovo, udal srbski
kavaleriji, ki ga je zasledovala. Na poti od
Skoplja proti Tetovemu so vzeli Srbi
Turkom 125 topov.

Bulgar.

Lozengrad.

Nemški general von der Goltz se
nahaja že dolgo v Turčiji in reformira
armado, dela načrte za utrdbe itd. Tudi
za Lozengradske utrdbe je napravil na-
črte in izjavil, da taka armada
kakor je pruska bi morala
priti, da zavzame trdnjavo in še ta bi
se mučila tri mesece. — Ali prišli so Bul-
gari in opravili v najkrajšem času tako
zavzetje!

Le izredna hrabrost in sveto nav-
dušenje Bulgarov je zmogla tako delo ta-
ko hitro.

Bulgarski plen pri Lozengradu.

Bulgari so dobili pri Lozengradu 50
topov, 12 velikih oblegovalnih topov, šo-
tore in dva aeroplana, katera so pa Turki
pokvarili, da sta nerabna.

Ujetnikov je nad 12.000. Padlo je pri
Lozengradu okoli 18.000 vojakov.

Prodiranje Bulgarov.

Bulgari so prodrli do kraja Baba-
Eski in ustavili tam turški železniški vlak,
ki je bil poln municije.

Zavzetje tega kraja je velikega po-
mena, ker je s tem turški armadi povra-
tek po železnici odvezan. Ker je padla
Baba Eski, mora pasti kmaľu
tudi Drinopolje. Tako so rekli Bul-
gari in s strahom tudi Turki.

Drinopolje.

Včerašnja poročila so soglasno na-
znanjala, da je Drinopolje obkoljeno od
Bulgarov ter da so pred trdnavo postav-
ljeni težki topovi, iz katerih grmi na trd-
njave. Poveljnik turške drinopoljske trd-
njave je vojni minister Nazimpasha.

Novejša poročila glase, da Bulgari
napadajo Drinopolje in se pripravljajo na
pohod proti Lule-Burgas, kjer so postavili
Turki novo armado za obrambo in ka-
mor so se umaknili Turki.

Bulgari prodirajo.

V dolini reke Strume so bulgarske če-
te zasedle prelaz Kresna, vzele Bunarbi-
zar, ki je južnoiztočno od Lozengrada,
kamor so se umaknili Turki.

Turški vojni načrt v bulgarskih rokah.

Zagotavlja se, da so Turki, ko so be-
žali iz Lozengrada, pustili tam tudi svoj
vojni načrt, ki je tako prišel v roke Bul-
garov.

Politični pregled.

Avstro-Ogrska.

Poslanska zbornica. — Pri nadalje-
vanju prvega čitanja o proračunu je izja-
vil socijalno-demokratski poslanec Seitz:
»Če bi se Avstro-Ogrska le z enim
korakom vmešavala v balkanske zmede,
bi nastale nepregledne posledice za naro-
de v mornahiji. Ti so namreč odločno za
vzdržanje miru in vlada mora z ozirom na
zunanji položaj skrbeti za okrepitev dr-
žave v njeni notranjosti.«

Inozemstvo.

Velevlasti so presenečene vsled do-
godkov na Balkanu. Kdo bo interveniral
v prilog Turčije seveda, kako in zakaj.
Govorilo se je že o novih dveh državah:
Albaniji in Macedoniji, sodilo, da se od-
žene zmagovalce z malimi dobitvami, to-
da zvezane balkanske države se držijo
svojih sklepov in jih hočejo izvršiti. Kar
zavzamejo, je njihovo, in tu vmes nimajo
besede velevlasti. Govori se o mobiliza-
ciji Rumunije, zadnja poročila pa pravijo,
da prosí Turčija pomoči pri velevlastih,
naj jej za božjo voljo pomagajo. Govori se
o kongresu v Berlinu — ali Balkanci
gredo svojo pot, katero hočejo dokon-
čati. Velevlasti pa naj le lepo tiho in mir-
no gledajo, kaj se godi; kako podijo Tur-
ki, to sramota, ta večni spodtiklaj za mir
v Evropi, iz Evrope ven! To je v korist
celi Evrope.

Ruski car in vojna na Balkanu. —
Iz Belgrada poročajo, da je ruski car če-
stital brzojavno kralju Petru na zmagi pri
Kumanovu in na zavzetju Skoplja. V di-
plomatičnih krogih je izzvala čestitka
vseobčo senzacijo.

Polnecar o zunanjem položaju. —
Francoski ministerski predsednik in zu-
nanji minister je v Nantesu izjavil, da med

Francijo, Rusijo in Anglijo vlada popolno
soglasje v vseh vprašanih gledé Balkana.
Velevlasti delajo na to, da bi vojno ome-
lile in bodo skušale v prvem »primernem
trenotku« napraviti zaključek balkanski
vojni!! Če bo le »ratalo«!

Darovi.

Za »Rdeči križ« slov. balkanskih držav.

Sv. Lucija. — Županstvo pri Sv. Lu-
ciji ob Soči je darovalo za »Rdeči Križ«
slovanskih balk. držav 50 kron.

Primžič Štefan iz Vipolže št. 25 da-
ruje K 1.70.

Ferdinand Zarli v Gorici 2 K.

Za družbo sv. Cirila in Metoda da-
ruje g. Franc Repič, trgovec v Ajdovščini,
70 vin.

Za družbo sv. C. in M. se je nabralo
6 K 80 v na izletu birmancev iz Podgore
na Ajševico; nabralo se je na predlog
blaginika g. Trpina. Denar je v rokah
podružnice.

Domače vesti.

Virtoja za Rdeči križ Črnogore. —
V nedeljo dne 27. oktobra t. l. se je sesta-
vil v Dolenji Virtoji odbor za pobiranje
doneskov Rdečemu križu junaške Črne-
gore; odboru predseduje župan: Fran pi.
Locatelli. Odborovemu pozivu za prispe-
vanje se je odzvalo do sedaj že obilo da-
rovalcev. (Imena prihodnjih.)

Skupna svota do sedaj nabranih da-
rov znaša ravno 150 K; nabiranje se na-
daljuje prav intenzivno. Odbor upa, da se
tudi drugod pojavijo slični znaki simpatije
do junaških bratov nepremagljive in zma-
govite Črnogore. — Odbor za pobiranje
prispevkov Rdečemu križu Črnogore v
Virtoji.

Posnemanja vredno!

Naša telefonska poročila. — Z našimi
telefonskimi poročili je poleg zaglavja
»Vojna na Balkanu« za isti dan, ko izide
list, povedano vse, kar je znanega do ure,
ko izide naš list. — Mnogi v Gorici so
primerjali naša telefonska poročila s po-
ročili laškega »Il Piccolo della Sera«, ki
pride v Gorico po sedmi uri zvečer, in so
se prepričali, da je vse, kar je novega z
bojišča, že izšlo v »Soči« popoldne ob 4.
uri.

»Soča« torej vrši važno delo, ker
reskrbuje popoldan občinstvu poročila,
na katera tako težko vsakdo čaka. Upa-
mo pa, da bo naše občinstvo to tudi ce-
nilo v polni meri ter vedno pridnejše se-
galo po našem listu.

Naj se upošteva to tudi po deželi,
zlasti v naši okolici. Kupujte, naročajte
»Sočo«.

Veliko zanimanje za vojno na Balka-
nu vlada med našim ljudstvom po deželi.
Vse čita razne liste in vse se veseli zmag
hrabrih balkanskih Slovanov nad stari
sovražnikom našim, Turčinom. Pojejo
»Sumi Marica«, Onamo, onamo in druge
primerne pesmi. Čista slovenska duša je
vesela in ponosna na balkanske brate...

Predavanje dr. Gradnika o psiholo-
giji mase v soboto zvečer je privabilo o-
bilo občinstva v Trgovski Dom. Preda-
vanje je bilo skozi in skozi zanimivo, po-
dani zglede iz življenja primorskega
ljudstva, pa tudi balkanski dogodki so
naši odmev v predavanju. Obisk je po-
kazal, da naša predavanja vspevajo. Prav
je tako. — O predavanju dr. Gradnika ne-
koliko več prihodnjih.

Prilhodno predavanje se bo vršilo
dne 9. novembra t. l. Predaval bo dr. Voš-
njak o početkih demokracije. — Ta teden
torej ne bo predavanja.

Poroka. — Danes se je poročil g.
Josip Ivančič, trgovec v Gorici, z g.čno
Metodo Pahorjevo iz Prvačine. Vse naj-
bolje!

Grof Waldburg-Zell, nadporočnik pri
tukajšnjem dragonskem polku, je dospel s
svojo soprogo, nadvojvodinjo Elizabeto
pred par dnevi v Gorico ter se nastanil
na Solkanski cesti v vili Brunetti.

Položnice »Dijaške kuhinje« smo pri-
ložili današnji številki in prosimo vse ro-
doljube, da se spomnijo s kakim darom
te prepotrebne ustanove.

Občni zbor »Slov. Čitalnice« v Go-
rici se bo vršil 17. novembra t. l. ob 10
uri predp. v društvenih prostorih s spo-

redom: a) Poročilo odborovo in preglednikov; b) volitve; c) slučajnosti. V slučaju nesklepnosti se vrši pol ure pozneje izredni občni zbor brez ozi- ra na število prisotnih članov.

Pevski in glasbeni društvo v Gorici (podružnica Glasbene Matice v Ljubljani) bo imelo svoj redni občni zbor v četrtek, dne 31. t. m. ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih, ul. Sv. Ivana št. 7 z naslednjim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročila: a) tajnika, b) blaginika. 3. Poročilo pregledovalcev računov in odobritev računov preteklega leta. 4. Proračun za 1912/13. 5. Volitve: a) predsednika, b) 13 odbornikov, c) namestnikov. 6. Določitev društvenega glasila. 7. Slučajnosti. — Odbor pevskega in glasbenega društva v Gorici.

Novo vojno ladjo so spustili v morje v Trzinu v soboto dopoldne. To je »scout« Safta, ladja jednaki ladji »Admiral Spaur«. Pri spuščanju nove vojne ladje v morje so prisostvovali civilne in vojaške oblasti.

Listnica uredništva: V K. in S.: Za danes došlo, žal, prepozno. V četrtek!

Domača politika.

Radi Devina. — »Novi Čas« se nekaj usaja radi Devina. Treba pibiti, da odkar so zagospodarili v Devinski občini klerikalci, se je naselilo tam sovraštvo, klerikalci preganjajo dobro napredno brajno društvo, ki je že mnogo storilo za narodno zavest in je v čast Devinu, klerikalci preganjajo podružnico družbe sv. C. in M., klerikalci so Devinski občini prizadeli že veliko sramot. To naj ima »Novi Čas« pred očmi in reče naj: »Soča« govori resnico. Devin je tako važna naša postojanka, da bi tam nikakor ne smelo biti toliko nasprotstva, kolikor ga je, in tisto divjaštvo, ki so je uvedli klerikalci, mora izginiti. Mir in sloga mora biti v Devinu; to je narodna zahteva, to je potreba za obstoj slovenskega Devina. Če se bodo domačini klali med seboj in prepirali, bo žel v Devinu — Lah! Če je »Nov. Čas« kaj za Devin, naj nauči svoje klerikalne ljudi lepši inar in izžene naj iz njih sovražnost do naprednega življa; uči naj jih strpnosti in tako stori, kar mu veli križ na čelu. — Naše somišljenike pa prosimo, da nas sproti in točno obveščajo o vsem, kar se godi v Devinu. Devin mora postati zopet slovenski in ne sme biti več tako strankarsko razdrt, kakor je sedaj.

Radi podkupovanja pri zadnjih državnozborskih volitvah so bili svoj čas v Gorici obsojeni: tukašnji magistratni uradnik Cadorini na 5 dni zapora ter 11 oseb iz Muškoli. Šlo je za laška liberalna kandidata Ušaja in Petarina. Oni iz Muškoli so bili obsojeni na 48 ur do 14 dni. — Z ničnostnimi pritožbami obsojencev se je bavila pred kratkim najvišja sodnija ter odbila pritožbe in potrdila prve razsodbe.

Prosveta.

Socialna Matica. — V teku so obširna pripravljala dela glede poverjenjstva, in sicer v dveh etapah, naprej za Kranjsko, Štajersko, Koroško, potem za Primorsko. V kratkem bo izdan poziv na veliko število posameznikov za pristop. Vsakogar pa zaradi prevelikega števila ne moremo vabiti ter prosimo, naj blagovolijo interesi sami pristopiti tej veljavni knjižni organizaciji. Naslov »Socialna Matica«, Gorica.

Gg. pisateljem-znanstvenikom. Izmed del, ki prihajajo poleg poljudne literature (»Prosvetna knjižnica«) za slovensko znanost v prvi vrsti v upoštevanje, so priročniki (Handbücher, manuali) iz raznih ved, tako iz fizikalnega zemljepisja, geologije, astronomije, politične ekonomije, zgodovine umetnosti, družboslovja, državnoznanstva, politike itd. Rokopisov te vrste na Slovenskem še ni, vsaj ne znanstvenih. Rabimo pa take spise krvavo za svoje prihodnje vseučilišče, za srednješolski pouk, za samoučbenstvo učiteljstva, akademikega in srednješolskega dijaštva, svobodnih poklicev in sploh ukazalnih in inteligentnih mož vseh slojev. Zato morajo biti taki spisi pisani sicer znanstveno, pa vendar v po-

ljudni obliki in poljudnem jeziku, kakor bi to sploh odgovarjalo splošnemu značaju in potrebam našega naroda. Oni gg. pisatelji, ki se zanimajo za take vrste spise, bodisi samostojno, bodisi kot uredniki s pritegnjenim strokovnih sodelavci, naj se blagovole oglašijo pisмено pod naslovom »Tajništvo« Socialne Matice, Gorica.

»Prosvetna knjižnica« pa ostane zbornik za krajše monografije in druge spise po že določenem načrtu. Zaradi ustanovitve in s tem združenih del pri »Socialni Matici« je v izhajanju »Prosvetne knjižnice«, ki je iz starega založništva prešla v založbo »Soc. M.«, nastal prestop, kar se pa popravi, čim prične »Matica« z rednim poslovanjem, kar je odvisno od ugodnega uspeha pripravljanih del. Vendar je obstoj in razmeroma ugodni razvoj novoustanovljene institucije že danes zasiguran.

Gg. pisatelje, katerim je pred kratkim bila razposlana okrožnica, prosimo skorajšnjega odgovora.

DOPISI.

Iz ajdovskega okraja.

Iz Velikih Žabljah. — (Požar. — Smrt.) V Velikih Žabljah je požar upepelil hlev vdove Marije Troha. Goreti je začelo v četrtek ob 1/2 8 zvečer. V kratkem času je bilo poslopje v ognju. Gasiti goreč hlev je bilo nemogoče. Vendar so domačini pridno nosili vode in varovali bližnje hiše, da bi se ne uzele. Sreča, da ni bilo vetra. Poslopje je zavarovano.

S to nesrečo je združena še mnogo hujša, ki je zadela sosedovo hišo, družino Slejko, po domače »Cinkavila«. Ob pogledu na gorečo hišo je zadela srčna kap gospodarja Andreja Slejko. Mislilo se je, da se je toliko prestrašil, da mu je le slabšo. Poskušalo se ga je oživiti z drgnjenjem in umetnim dihanjem. A zaman! Dobri Drečček je zatisnil oči za vedno v veliko žalost družine in vseh, ki so poznali ranjkega.

Iz goriške okolice.

Vogersko. — V nedeljo, dne 3. nov. priredijo fantje z Vogerskega javni ples na obširnem prostoru g. Rubije. Svira oddelk sokolske godbe iz Prvačine.

Iz Podgore. — V Podgori je bila birma. Naš kurat se je strašno jezil v nedeljo v cerkvi in zival svoj žolč na starejšinstvo in župana, ker ni bilo takega sprejema, kakoršnega bi bil rad imel naš kurat. Namesto da se jezi, naj bi rajše šel v se in malo premislil, k čemu pa je kriv? Naš nadškof je imel prav lepo pridigo proti sovražstvu. Učil je, da si moramo odpustiti drug drugemu; ljubiti se moramo in ne delati zdražbo. Ali je šla ta pridiga kaj k srcu našemu gospodu kuratu?!

Sokolski vestnik.

Običajni sokolovi »Martinov večer« v Gorici se vrši v nedeljo dne 10. novembra t. l.

Gospodarske vesti.

Novo šolsko leto 1912/13. na obrtni nadaljevalni šoli v Solkanu prične 4. novembra. Vpisovanje omih obrtnih vajencev, ki niso bili vpisani pri županstvu, ker jih nihče ni prijavil, bode v šolski pisarni dne 3. novembra od 11. do 12. ure predp. Mojstri so dolžni svoje vajence redno pošiljati v šolo pod izogibom globe od 20—1000 K oziroma izgube pravice, imeti vajence. Vodstvo obrtne nadaljevalne šole v Solkanu, dne 21. oktobra 1912. Vodja: Fr. Bajt.

Rumunska bilanca. — Iz Bukarešte: Finančno ministerstvo razglasa številke državnega proračuna 1911/12. Dohodki znašajo 575 milijonov, troški 465; prebitko torej 110 milijonov.

Koliko je stala Italijo vojna s Turki. — Kakor poročajo laški listi, je imela vojaška oblast danega vsa skupaj na razpolago 458 milijonov; porabilo pa se je okoli 370 milijonov. Ali koliko pa bo še stroškov sedaj po vojni!

Gospodarska povzdiga Bolgarije. — Zadnjih 10 let koraka Bolgarija na gospodarskem polju krepko naprej. Proračun je

v letu 1902. dosegel komaj 96 milijonov; sedaj dosega svoto 180 milijonov. Dohodke ima Bolgarija v izdatni meri iz monopolov, tako ima monopol na sol, žveple, nize, papir za cigarete, igralne karte; potem ima razvit železniški promet in ugodne trgovske zveze, kar daje dosti dohodkov državi. Glede stroškov so največji oni za vojsko; potem pridejo hitro proračuni za ceste, komunikacije, pošto, telefon itd. Troški za vojsko, kakor kaže sedanja vojna, niso bili zastoj izdati. Vojška je izborna in stroški bodo poplačani.

V Bolgariji je bilo koncem leta 1909. industrijskih podjetij 266, 5 od teh je last države. Upošlenih je bilo v teh podjetjih 16733 oseb. Podjetja reprezentirajo kapital 66.032.446 frankov.

Telefonska poročila.

Zadnje vesti.

Z BOJIŠČA.

Uhod črnogorskih čet v Plevlje.

Cetinje: Včeraj popoldne se je vršil uhod zmagovitih črnogorskih čet v Plevlje. Prebivalstvo mesta je burno pozdravljalo črnogorske junake. Veselje ljudstva nad zmagačmi Črnogorcev je nepopisno.

Turška grozodejstva.

Dunaj: Semkaj dohajajo od vseh strani z bojišča poročila o grozodejstvih, ki jih izvršujejo Turki povsod nad krščanskim prebivalstvom.

Tudi ranjenim bulgarskim vojakom ne prizanaša turška grozovitost.

Pri Kočani so Turki ranjencem rezali nosove ter jih na strašne načine trpinčili.

Belgrad: V okolici Kumanovega so po bitki pri Kumanovem Turki razmesarili celo vrsto vojakov. Ogorčenje, ki ga je tako okrutno ravnanje vzbudilo v srbskih vrstah na bojišču, pa tudi med prebivalstvom Srbije, je nepopisno.

Kjer so v premoči in nad nedolžnim neoboroženim prebivalstvom se znašajo, iz boja pa bežijo.

Kako zavzamejo Bulgari Odrin (Drinopolje)?

Sofija: Mnogo se je ugibalo, kako zavzamejo Bulgari Odrin. Čula so se razna mnenja. Ali Bulgari so dali sedaj odgovor: V informiranih vojaških krogih se zatrjuje, da Bulgari ne nameravajo napasti Odrina v naskoku, ampak po pravih moderne tehnike.

Koliko časa se bo še držal Odrin?

Sofija: Stanje v Odrinu je obupno. Trdnjava se nikakor ne bo mogla več dolgo obdržati. Pomanjkanje živil je vedno bolj občutno.

Razven tega pa preti mestu še druga nevarnost: v okolici leži že na tisoče trupel, ki niso pokopani in prihaja v mesto nevaren, okužen zrak.

Češki zdravniki odšli v Bulgarijo.

Praga: Včeraj se je odpeljalo iz Prage 60 medicincev in več zdravnikov v Bulgarijo, da se stavijo v službo »Bulgarskega rdečega križa«.

Mrtvi in ranjeni.

Dunaj: Korespondenčna poročila iz Belgrada prinašajo število dozdaj padlih in ranjenih. Po teh je do sedaj 4 tisoč mrtvih in 7 tisoč ranjenih.

Naš prestolonaslednik v Bosni?

Dunaj: V vojaških krogih se zatrjuje, da je prestolonaslednik Franc Ferdinand odpotoval v Bosno, da tam inspicira vojaštvo.

12urna ministerska seja.

Dunaj: Včeraj popoldne ob 4. se je sestal skupni ministerski svet, katerega seja je trajala neprenehoma 12 ur do danes do 4. ure zjutraj.

V političnih krogih se zatrjuje, da se gre za nove vojaške kredite.

Z druge strani pa se zopet zagotavlja, da je bilo glavni predmet posvetovanja vprašanje o b. osniških železnicah, glede kojih se Avstrija in Ogrska ne morete zediniti.

Stürgkh o zunanjem položaju.

Dunaj: Minister, predsednik Stürgkh se je izjavil o zunanjem položaju, da se vrše dogovori med velesilami, ki delujejo z vsem močmi na to, da bi vojska bila že skoro končana; upi se, da bodo pogajanja uspešna!

Avstrija brez agresivnih tendenc.

Dunaj: Po zafrdilih ministerskega predsednika naša politika nima agresivnih tendenc, vendar pa da ne more biti vsekozi mirovna.

Vesti o mobilizaciji naše armade so izmišljene.

Prodiranje Srbov.

Belgrad: Včeraj se je udalo Tetovo. — Tetovo je zapadno od Skoplja. Princ Aleksander se je podal proti Stipu, ki je že v srbskih rokah. Tudi Velesovo, ob Vardaru je že padlo.

Belgrad: Pri Velesovem je bilo 7 tisoč Turkov ujetih.

Belgrad: Srbi so včeraj popolnoma zasedli planino Ovčje Polje. Princ Aleksander preganja s kavalerijo turške čete že onstran Velesovega proti jugu.

Zasedenje Prizrena.

Belgrad: Privatno se poroča, da so turške čete na divjem begu prišle do Demir Kapu. Albanske vasi pri Drenici so se udale.

Zasedenje Prizrena se pričakuje v najkrajšem času.

6 vagonov petroleja za mrlice.

Belgrad: Danes je bilo odposlanih iz Belgrada 6 vagonov petroleja, ki ga bodo porabili na bojišču za mrlice, da preprečijo kugo, ker ni mogoče pokopavati pravočasno tisoče padlih.

Po bitki pri Kumanovem.

Belgrad: Detaljna poročila o bitki pri Kumanovem pripovedujejo, da sta od 7. srbskega regimenta ostala samo 2 oficirja živa.

Boji pri Plevlju.

Reka: General Božović poroča, da so se pri Plevlju vršili dva dni neprestano krvavi boji.

Turki in Arnavti so se ljuto zoperstavljali, a so bili končno popolnoma razbiti in pustili na statine mrtvih.

Taraboš.

Reka: Od sobote na nedeljo so pričeli Črnogorci po noči obstreljavati Taraboš na vseh straneh. Črnogorske predstraže so prišle v noči tik pred utrdbe in jih naskočile z bajoneti. Pričakuje se, da bo vsak hip zavzet Taraboš.

Črnogorski kralj med ranjenci.

Reka: Črnogorski kralj je zopet obiskal ranjence v hospitalu ter jih tolažil. Ko je videl njih muke, se je zjokal. Nekega vojaka je ginjen poljubil na čelo.

Lukacs proti Srbiji.

Budimpešta: Lukacs je pozval monarhijo, da pravočasno nastopi proti zmagovalci Srbiji in da prepreči vsako povečanje kraljevine srbske! (V Ogrih se oglašja sorodstvo s Turki! Takji klici bodo monarhiji le škodovali.)

Razne vesti.

Trije francoski aviatiki so dospeli v Belgrad. Oglasili so se bili pri vojnem ministerstvu takoj po proglatu vojne.

Legenda o Sveti Sofiji. — Sedaj, ko se vrši vojna starih balkanskih držav proti Turčiji, je oživela zopet legenda o Sveti Sofiji. V trenutku, ko je dne 29. maja 1453. Mohamed prijahal v baziliko, je bral duhovnik mašo. V cerkvi je nastalo kričanje, duhovnik ni mogel dokončati maše, marveč je vzel sveto posodo in knjige ter odšel pri stranskih vratih. Turki vojaki so planili za njim, ali kjer so bila vrata, je nastal zid, duhovnik je izginil in vojaki ga niso mogli zasledovati. — Kadar bo vrnjena Sveta Sofija krščanskemu kultu — pravijo Grki, takrat se oni zid odpre, mašnik bo stopil k oltarju in bral bo mašo do konca. — Pa je še druga: Dve velikanski sveči sta postavljene ob strani »mirhaba« in gorita ob veliki svečanosti. Pravi se, da kadar sveči popolnoma dogorita v notranjosti, postane Sveta Sofija zopet krščanska. Radi tega pa je nastavljen poseben čuvaj, ki čuva, da sveči ne opešata. — Morda le opešata in morda le pride on duhovnik iz zidu dokončat mašo.

Razstava umetnosti v Benetkah. — V Benetkah je že več časa odprta razstava umetnosti. Ker prihaja vedno več tujcev, ogledat si to razstavo, ostane odprta še do 11. novembra t. l.

Grških rezervistov iz Amerike je odšlo danov v zadnjih dneh okoli 11.000.

Dalje na 4. strani.

Mitropolitov nasvet. — Belgrajski mitropolit nasvetuje vsem onim, ki so ostali doma, da to leto svoje godove proslavijo kar najskromnejše in s kar najmanjšimi troški. Kolač naj se speče in pre-reže, ali gostije naj za letoš, ko je vojna, izostanejo. V Srbiji je namreč običaj, da se godovi praznujejo kar najslajnejše v krogu domačin in vabljenec.

Bulgarski študentje iz Pariza so dospeli v Srbijo. Kakih 200 jih je. Navdušeni so dospeli v domovino boriti se za svobodo Balkancev. Neki bulgarski dijak Popov je bil pozvan pod zastavo. Imel je promovirati. Na univerze v Parizu je povedal, da mora oditi. Dekan univerze je hitro telefonično poklical profesorje, ki so bili izven Pariza, Popov je napravil izpit, je promoviral in šel domov na bojno polje.

Ruski aviatik Avramovič na Balkanu. — V Beograd je prišel ali pride v najkrajšem času ruski aviatik Avramovič, ki bo vodja srbskih pilotov. Nedavno je dobil Avramovič prvo nagrado na mednarodni aviaški tekmi, na razstavi aeroplanov, najprimernejših za rusko vojsko, je dobil Avramovičev tip drugo nagrado od 4 razpisanih.

Pomračenje meseca. — Na dan, ko je Srbija, Bulgarija in Grčija napovedala vojno Turčiji, so videli v Belemgradu pomračenje meseca. Ta nebeški pojav tolmačijo za znak zmage nad polumesecem; ob tej priliki so oživele stare pravljice o znamenjih, ki so se pokazale ob začetku kake velike vojne.

Belgrajska občina izda v teku tega meseca 100.000 dinarjev (kron) za pomoč družinam siromašnih borilcev za domovino. Podpore se deli za 10—15 dni.

Nad 100 ruskih ženskih lekarničark in strežnic, ki so službovale v Moskovskih bolnišnicah, se je javilo slovanskemu komiteju, da jih sprejme za usmiljene sestre. Imajo obilo sredstev in so prišle na balkansko bojišče na svoje troške.

Albanci so izborni strelci, to so konstatirali te dni tudi v bojnišnici v Belemgradu. Cela vrsta vojakov je ranjenih v levo roko. To se je zgodilo tako: Srbski vojaki so za okopi držali ležeč puško naprej z levo roko in Albanci so streljali na te roke in tudi rešili obilo vojakov v levo roko.

Bosanski Muhamedanci in balkanska vojna. — »Zeman«, mohamedansko glasilo v Bosni, prinaša poziv, da naj Muhamedanci pomagajo turškim bratom: Piše: »Osodepoln čas je nastopil. Islam v Evropi bije strašen boj. Priskočite na pomoč. Naša pomoč bo sicer, naj bo taka ali taka, le majhna in neznatna, ali tu ne gre za višino materialne koristi marveč za idejo, ki veže nas Musulmane širini sveta v eno kolo.« — Ti Muslmani v Bosni izražajo svoje simpatije Turčinu, želijo zmago Turški in poraz Srbom in Bulgarom. Glas vere je pravnih močnejši od glasov krvi!

Koliko ljudi so poklali in pobili Turki tekom enega stoletja? — Neki list navaja masakra Turkov tekom enega stoletja: 50.000 ljudi so ubili in poklali na otoku Kios, 10.000 v Kurdistanu, 11.000 na Libanu, 10.000 v Bulgariji, 300.000 Armencev. Znaša 381.000 oseb, ki so bile žrtve mohamedanskega zverstva.

Grška kolonija v Parizu je nabrala za »Rdeči križ« in za družine grških vojakov, ki se bojujejo v Macedoniji in Epiru, dosedaj že 180.000 frankov. Gospodična Helena Schilizzi je dala na razpolago svoj avtomobil in darovala 25.000 frankov.

Indijanci v Argentini se tudi vojskujejo. — Iz Buenos Airesa poročajo, da so razni indijanski rodovi iz Chau ob meji Argentinski udarli v vasi in naselbine ter masakrirali vse, ki so jih dobili. Napovedali so vojno Argentini. Vse farme okoli so požgali. Argentinska vlada je poslala proti divjakom 800 konjenikov in pešcev.

Sedem let je že zaprt pa noče povedati svojega imena. — V Bruslju imajo zaprtega nekega človeka, ki noče povedati, kdo je in tudi drugače ni bilo še mogoče dognati njegove identitete. Te dni je stal zopet pred sodnikom. Sodnik ga je vprašal z nova, kdo je in s čim se peča in odkod je doma. Ali neznavec je odgovoril, da ne pove, kdo je, in sicer toliko časa ne, dokler bo živ njegov oče, kateremu noče delati mečasti. Sodnik ga je obsodil na 6

mesecev ječe. Neznavec je odšel ves zadovoljen v ječo.

Zavetišče za one, ki spijo po dnevi, otvorijo v kratkem v Londonu. To bo velika stavba, ki bo služila izbornim osebam, ki morajo opravljati svojo službo ponoči ter morajo torej spati po dnevu. Urejeno bo vse tako, da ne bodo čuli pocestnega trušča in hrušča, marveč bodo lepo v miru spali v svojih sobah.

V Ameriki igrajo tudi ženske na borzi. Te dni so prišle iz Amerike vesti, kako je več dam igralo na borzi več časa pa tako nesrečno, da je prišlo do falimentov z velikimi izgubami.

III. slovenski protialkoholni kongres.

Ta kongres, ki bo ob enem desetletnici protialkoholnega gibanja na Slovenskem, bo v nedeljo 17. novembra v Ljubljani.

Kongres priredita vzajemno »Protialkoholna zveza Sveta vojska« in »Društvo zdravnikov na Kranjskem« s pomočjo drugih strokovnjakov in veščakov. Društvo zdravnikov — na čelu mu dr. Demeter vitez Bleiweis Trsteniški — se je zadnji čas začelo posebno zanimati za alkoholno vprašanje in je izvolilo iz svoje srede v ta namen poseben odsek. Na tem kongresu društvo prvič nastopi v tem smislu. Predavali bodo štirje zdravniki. Zborovanje v veliki dvorani »Uniona« prične ob devetih dopoldne ter bodo predavanja trajala cel dan! Proti večeru bo zborovanje za žensvo posebej.

Na Kranjskem je zanimanje za kongres precej veliko in se obeta obilna udeležba. Povabljeni in zastopane bodo vse oblasti. Deželni odbor bo pozval vsa županstva, naj se kongresa udeleže, deželni šolski svet je upati bo dovolil učiteljem prost dan.

Želeti je da bi se tudi izvenkranjski Slovenci, pri katerih je dosedaj našlo to gibanje razmeroma malo odziva, udeležili tega kongresa v kar največjem številu, ter naj bi bil ta kongres in ta desetletnica povod in prilika, da bi se to gibanje po vseh slovenskih deželah enakomerno razvilo in vnelo.

Protialkoholno delo, delo za stremenje slovenskega naroda, je nadstrankarsko, eminentno narodno delo, pri katerem se lahko najdemo vsi, ki ljubimo rod in dom, ne oziraje se na druge razlike. Torej povabljeni in dobro došli na kongres in protialkoholno delo vsi domoljubi.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.
Tiska: »Goriška Tiskarna« A. Gabrček (odgov. J. Fabčič).
Zalaga: Družba za izdajanje listov »Soča« in »Primorje«.

Mali oglasi.

Najmanjša pristojbina stane 60 vin. Ako je oglaš obsestnejši se računa za vsako besedo 3 vin.
Najpripravnije inseriranje za trgovce in obrtnike.
Koliko je manjših trgovcev in obrtnikov v Gorici, katerih na delu (in celo v mestu) nihče ne pozna, ker nikjer ne inserirajo. Škoda ni majhna.

Vodna žaga v Vrtovinu v dobrem stanu, dobrodoča kupčija, se pod ugodnimi pogoji odda v najem ali prodaja. — Poizvedbe pri Josipu Živic — Skopo. 435-3

Krasna stanovanja se dobi po ceni v najem 1/4 ure oddaljeno od mesta. — Prvo stanovanje ima 3 velike sobe, kuhinjo in obširno dvorišče. Drugi dve stanovanji sta pa manjši. — Natančen naslov pove upravništvo. 439-3

Meblovana soba s prostim vhodom, v sredini mesta, velika, z dvema oknoma, čista, zračna, za 2 osebi, se odda takoj. Plača 30 kron mesečno. Kje, pove upravništvo. 440-1

Baravno vino staro in novo, beio in črno 431-8
== po 52 vin. liter. ==

Baravno žganje po K 140.
Pošilja se tudi po pošti v zavojih od 5 litrov.
Gorica, Via Teatro 20. Vidmar.

Kompanjon (financeman)
do 3000 K se išče za trgovino brez konkurence in brez rizika.
Ponudbe pod F. J. na upravo lista. 438-1

Mihalj Turk
priporoča svojo
brivnico.
Gorica, na Kornu 6. 426-9

Družabnik se išče
za lepo razvito industrijelno podjetje z lepim dobičkom.
Glavnice kron 15—20.000.
Priglas pod zavitkom
„Dobiček“
na upravo lista.

Slovenska mesnica
v Gorici,
ulica Treh kraljev 16
(Vla Tre Re 16) pri kavarni Dogana
Največja izber v Gorici govejega mesa, telatine in svinjine. Meso je prve vrste. Dobi se vedno svežo divjačino in doma pitano kuretnino.
Cene zmerne, brez konkurence, postrežba uljudna. — Na željo odjemalcev se dostavlja meso na dom.
Za obilen obisk se toplo priporoča udani
424-27 **Andrej Frandolič, mesar.**

Glavna zaloga
Palma podpetnikov
A. Drufovka
Gorica, Raštelj 3.
Zaloga usnja.

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

(V lastni hiši, Gosposka ulica št. 7, I. nadst.) — Telefon št. 78.

Račun poštne hranilnice št. 837.315.

Na občnem zboru dne 28. aprila 1912. se je določilo:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2 %. Stalne večje vloge z enoletno odpovedjo po dogovoru. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

Vlagateljem so na razpolago hišni hranilniki.

Posojila se dajejo zadrugnikom na vknjižbe po 5 1/2 %, na varščino ali zastave in na menjice po 6 %.

Glavni deleži se obrestujejo koncem leta 1911. s 6 %.

Stanje 31. dec. 1911: Zadrugnikov 1863 z deleži v znesku 70.910 kron. — Hranilne vloge: 1.103.254 98. — Posojila: 1.068.002 —. — Reservni zaklad: 100.451 56. — Vrednost hiš: 383 538 29.

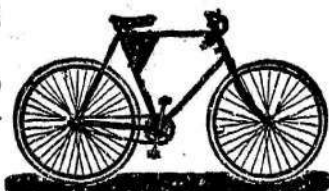
Naročajte
„Soča“ in „Primorca“.
Inserirajte
v „Soči“ in „Primorcu“.

Kupujte samo dvokolesa „**Altena**“, ki so najboljši francoski sistem in najtrpežnejše vrste badi za navadno rabo ali za dirke.

Šivalni stroji **Original Victoria** so najpraktičnejši za vsako hišo. Isti služijo za vsakovrstno šivanje in šikanje (vezenje). Stroj

teče brezumno in je jako-trpežen.
Puške, samokrese, siamoreznice in vse v to stroko spadajoče predmete se dobi po tovarniški ceni pri trvdki

Kerševani & Čuk

GORICA, na Stalnem trgu št. 9. GORICA.